

УДК 378.013:[37.014.5:351.862.2]
DOI 10.32782/2412-9208-2024-2-114-123

**CRITERIA, INDICATORS AND LEVELS OF FUTURE TEACHERS'
READINESS TO ORGANIZE A SAFETY-ORIENTED EDUCATIONAL
ENVIRONMENT IN A RISKY ENVIRONMENT**

**КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕКООРІЄНТОВАНОГО
ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ РИЗИКІВ**

Nataliia NAUMENKO,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the
Department of Human Health,
Rehabilitation and Special
Psychology,
Kharkiv H. S. Skovoroda National
Pedagogical University
29, Alchevskih Str., Kharkiv, 61002,
Ukraine

Наталія НАУМЕНКО,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри здоров'я людини,
реабілітології і спеціальної
психології,
Харківський національний
педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
вул. Алчевських, 29, м. Харків,
61002, Україна

nataliia.naumenko@hnpu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-0658-1769>

ABSTRACT

The article is devoted to the problem of promoting the readiness of future primary school teachers to organize a safety-oriented educational environment under conditions of risks. The purpose of the article is to highlight and substantiate the criteria, indicators, and levels of future primary school teachers' readiness for this type of professional activity. To achieve this goal, the author analyzed the regulatory and legal documents that define the purpose and objectives of education at the present stage of development of society and primary education in the context of its reform on the basis of the New Ukrainian School; psychological and pedagogical literature on the issues of professional training of future primary school teachers to organize a safety-oriented educational environment under conditions of risks and its correlation with readiness for this activity. It has been determined that the readiness of future teachers for pedagogical activity is the result of professional training and the key to the formation of professional competence of future teachers. It is emphasized that the readiness of future primary school teachers to organize a safety-oriented educational environment under conditions of risks is a comprehensive integrative formation of the individual, which includes personal, psychological, health, theoretical, practical readiness and consists of motivational and value, cognitive-communication, operational-activity and personal-reflective components, characterized by motives and beliefs to organize a safety-oriented educational environment in the context of risks. The criteria, indicators and levels of readiness of future primary school teachers to organize

a safety-oriented educational environment in a risky environment are characterized; the results of analysis, synthesis and conclusions are generalized and systematized.

Key words: *primary education, primary school teacher, professional training, readiness for pedagogical activity, criteria, indicators, levels of readiness.*

Вступ. Реформування освітньої системи в Україні обумовлено змінами в геополітичному, економічному, соціальному та культурному житті країни. Вхідження України у європейський освітній простір обумовлює головну мету освітніх реформ – забезпечення нової якості освіти на всіх рівнях від початкової до вищої. Пріоритетним завданням нової освітньої системи є «...всебічний гармонійний розвиток особистості, як найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору» [7]. Особливого значення набуває реформа Нової української школи, концептуальними засадами якої є «різномісний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності» [8]. Центральне місце в освітній системі належить початковій освіті, тому як саме в цей період виявляється можливим вирівняти дисбаланс у розвитку дітей, сформувати їхній світогляд, громадянську позицію та моральні якості. В мінливому світі сьогодення не достатньо мати лише знання, важливо навчитися користуватися ними. Знання та вміння учнів тісно переплітаються з їхніми ціннісними орієнтирами, формують їхні життєві компетентності, що сприяють успішній самореалізації, навчанні та праці [4]. Серед іншого, освітній заклад має забезпечити комфортні та безпечні умови для навчання, виховання і розвитку дітей, в яких кожна дитина має відчувати спокій і свою спроможність у реалізації поставлених цілей на основі власних здібностей, індивідуальних якостей і талантів без загрози для життя і здоров'я. Саме тому виникає необхідність пошуку ефективних підходів до професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи, які здатні в повній мірі реалізувати зазначені освітні завдання, та формування готовності у них до зазначеної професійної діяльності.

З огляду на вищезазначене, цінним для нашого дослідження виявляється визначення критеріїв, показників і рівнів готовності майбутніх учи-

телів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків.

Мета статті. Метою статті є висвітлення та обґрунтування критеріїв, показників та рівнів готовності майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків.

Методи та методики дослідження. У процесі дослідження було використано методи: аналіз і синтез нормативно-правових документів, психолого-педагогічної літератури з проблематики професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків; абстрагування з метою визначення критеріїв, показників та рівнів готовності майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків; узагальнення і систематизація результатів аналізу, синтезу; формулювання висновків.

Результати та дискусії. Аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи у закладах вищої педагогічної освіти дозволив визначити, що категорія «професійна підготовка» співвідноситься з категорією «професійна готовність». На сьогодні проблема готовності майбутніх фахівців до майбутньої професійної діяльності та визначення підходів до її формування є ключовою в сучасних наукових дослідженнях. Науковці доводять, що запорукою успішної професійної діяльності в майбутньому є формування у майбутніх фахівців готовності до цієї діяльності.

Готовність людини до конкретної діяльності була та є предметом досліджень вітчизняних і зарубіжних учених. Початок ХХІ століття характеризується значними перебудовами в усіх сферах суспільного життя людини, в тому числі й освітній. Освітні реформи на всіх рівнях зумовили значне оновлення змісту професійної освіти, розробку нових концептуальних підходів до формування професійної компетентності майбутніх фахівців, в основі яких лежать переоцінка загальнолюдських цінностей, новий світогляд, що виникли на тлі соціально-політичних і економічних змін в країні.

Сьогодні дедалі більше категорія «готовність» досліджується науковцями під кутом психолого-педагогічних і акмеологічних позицій і висвітлюється у напрямках психологічної готовності (Н. Павлик, М. Буйняк, О. Тімченко, В. Барко, В. Моляко, В. Алещенко та ін.); професійної готовності (Н. Зобенько, Г. Островська, О. Цюняк, О. Гаврилюк, О. Удовиченко, О. Резунова, О. Передерій, А. Шеремет та ін.); готовності до навчання (А. Каркач, Т. Семігіна, А. Курчатова, Т. Вегера, І. Біла, В. Кириленко, Ю. Чалюк, В. Антонюк, Н. Антонюк та ін.); педагогічної готовності (С. Гончаренко, Н. Павлик, М. Носко, А. Чередник, М. Єпіхіна та ін.); готовності до здоров'язбережувальної діяльності (Пріма Р., Цибульська О.,

Драчук А., Ковінько М., Свірщук Н., Романенко В., Чернишенко Т., Бережна Т., Радіонова О., Рибалко П., Іващенко Г. та ін.) тощо. Така багатоаспектність у дослідженні поняття «готовність» доводить варіативність у поглядах науковців стосовно цієї категорії.

Словник – довідник з професійної педагогіки трактує поняття «готовність» як «...цілісне утворення, що характеризує емотивнокогнітивну та вольову мобілізаційність суб'єкта в момент його включення в діяльність певної спрямованості» [9]. Конкретизуючи поняття, автори вказують на те, що «готовність» не є вродженим утворенням, а формується в процесі набуття певного досвіду людиною та відображає її ставлення до діяльності, усвідомлення мотивів і потреб її виконання, самого предмету діяльності та способів взаємодії в ній. Важливою є структура готовності, про яку наголошують автори, що включає емоційні, вольові та інтелектуальні властивості людини, потрібні для успішного здійснення діяльності і є вираженням «готовності».

Н. Зобенько вказує на взаємообумовленість професійної готовності з професійною компетентністю. Дослідниця наголошує, що професійна готовність є передумовою формування професійної компетентності, відповідно, чим вище рівень професійної готовності, тим вище професійна компетентність фахівця у сфері діяльності [3].

О. Попова і Н. Протасова розглядають професійну готовність учителя як першу сходинку до професійної компетентності, яка, в свою чергу, є результатом професійно-педагогічної теоретичної і практичної підготовки [5].

Досліджуючи професійну підготовку майбутнього вчителя та готовність до професійної діяльності як її результат, Л. Петриченко виділяє в останній такі компоненти, як мотиваційний, орієнтаційний, операційний та оцінний, сформованість яких в комплексі визначає рівень професійної готовності [6]. К. Дурай-Новакова в структурі готовності виділяє мотиваційний, орієнтаційно-пізнавальний, емоційно-вольовий, операційно-діяльнісний та установочно-поведінковий [10]. В. Тиндюк готовність до діяльності розглядає через формування в її структурі мотиваційного, когнітивно-комунікативного, особистісно-діяльнісного компонентів [11]. О. Лугова запропонувала в структурі готовності до професійної діяльності розподіл на складові – мотиваційну, теоретичну і практичну готовність [10]. Таким чином, аналізуючи готовність майбутніх учителів до професійної діяльності у психолого-педагогічних дослідженнях, можемо стверджувати, що зазначена готовність є певною установкою, що виражає позитивне ставлення фахівця до професії, високий рівень володіння теоретичними знаннями та професійними вміннями та навичками, наявність педагогічних здібностей і сформованість професійно важливих якостей вчителя.

Науковий інтерес для нашого дослідження представляє готовність майбутнього вчителя початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків. Тож, урахуовуючи наукові розвідки до визначення поняття «готовності до професійної діяльності» та специфічні особливості підготовки майбутніх вчителів початкової школи в умовах сучасних викликів, ми дійшли висновку, що готовність майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків являє собою складне інтегративне утворення особистості, що включає в себе особистісну, психологічну, здоров'язбережувальну, теоретичну, практичну готовність та складається з мотиваційно-ціннісного, когнітивно-комунікаційного, операційно-діяльсного і особистісно-рефлексивного компонентів, що характеризуються мотивами та переконаннями до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків, психолого-педагогічними, методичними знаннями та вміннями, особистісно-професійними властивостями, що спрямовані на формування безпечних, комфортних та здорових умов освітнього середовища, яке забезпечує оволодіння учнями компетентностями, необхідними для життя, формування культури безпечної та здорової поведінки.

Тому для розуміння ефективності підготовки майбутнього вчителя початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків необхідним є визначення критеріїв, показників і рівнів професійної готовності майбутнього вчителя початкової школи до окресленої діяльності.

Аналізуючи компоненти педагогічної діагностики, нами визначено, що критерій є якісною характеристикою педагогічного явища або процесу, що розкриваються через показники як одиниці виміру та дозволяють відрізнати одну якість від іншої. Тобто, показники є мірою сформованості конкретного критерію [2]. У процесі визначення критеріїв готовності майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків важливим є врахування загальних вимог до них: простота і доступність для розуміння і використання; наукова обґрунтованість і достатність для виміру певного явища; врахування специфіки досліджуваного явища; забезпечення якості оцінювання рівнів розвитку явища; взаємообумовленість між критеріями досліджуваного явища; формування критерію на основі специфічних ознак структурних компонентів досліджуваного явища; динамічність в оцінці якості [1].

Таким чином, в процесі визначення критеріїв сформованості готовності майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків ми спиралися на основні положення: критерії мають бути взаємообумовленими та врахо-

вувати мету, логіку та структуру готовності майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків, відобразити властивості, якості досліджуваного процесу; процесуальні та результативні аспекти професійної підготовки; врахувати взаємовідповідність між критерієм і показником.

З метою визначення сформованості готовності майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків та з урахуванням специфіки досліджуваного явища нами виділено наступні критерії: *мотиваційно-ціннісний*, показниками якого є мотиви, прагнення, ціннісні орієнтири, що сприятимуть ефективній реалізації завдань щодо організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків, спрямованість майбутніх учителів застосовувати набуті знання, досвід і здібності у професійній діяльності, сприйняття феноменів життя, здоров'я та безпеки людини як власної професійно-особистісної цінності; розвиненість мотивів, настанов та потреб щодо стимулювання особистої відповідальності за збереження та зміцнення здоров'я, забезпечення безпеки власної життєдіяльності; сформованість важливих особистісних і професійно значущих якостей, наявність постійного самовдосконалення готовності до організації безпечних умов для освітньої діяльності всіх учасників освітнього процесу; *когнітивно-комунікаційний*, показниками якого є сформованість соціально-психологічних, загально-педагогічних, теоретико-методичних знань про сутність, структуру та зміст життєдіяльності, здоров'я та безпеки людини, здоровий спосіб життя, захист здоров'я та життя від небезпек, здорове, раціональне та безпечне харчування, методи, форми, технології, що зумовлюють можливості для організації безпекоорієнтованого середовища в умовах ризиків; усвідомлення значення оволодіння комунікативними навичками для реалізації безпечної та ненасильницької міжособистісної взаємодії, адаптації до нових умов професійної діяльності, вирішення професійних завдань в ситуаціях невизначеності та мінливості; сформованість умінь і способів мислення стосовно необхідності створення і підтримки здорових та безпечних умов в процесі освітньої діяльності, оцінки існуючих ризиків освітнього середовища та управління ними на індивідуальному рівні, підтримки фізичної активності, духовної рівноваги, збереження та поліпшення власного здоров'я; *операційно-діяльнісний*, що відображає наявність у майбутніх учителів організаційних, проектувальних, прогностичних, аналітичних умінь і навичок для організації безпекоорієнтованого середовища в умовах ризиків (умінь виявляти чинники, які перешкоджають безпеці учасників освітнього процесу; визначати умови організації безпекоорієнтованого освітнього середовища та вимоги до його ефективної організації для кожного учасника освітнього процесу; сприяти формуванню в учасників освітнього процесу компетентностей, необхід-

них для здорового та безпечного життя, сприяти ухваленню рішень щодо власного здоров'я, його збереження та дотримання здорового способу життя; сприяти створенню умов в процесі освітньої діяльності, що забезпечують збереження психічного здоров'я учнів та педагогів, надання їм психологічно-консультативної та соціально-педагогічної підтримки; сприяти створенню освітнього середовища, що забезпечує належні та безпечні умови навчання, виховання, розвитку учнів, формування у них гігієнічних навичок та засад здорового способу життя, забезпечення фізичної та психологічної безпеки учнів, з урахуванням їх потреб та можливостей, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх дітей, у тому числі з особливими освітніми потребами); *особистісно-рефлексивний*, показниками якого є сформованість у майбутніх учителів професійно-важливих якостей, які дозволяють успішно організовувати безпекоорієнтоване освітнє середовище в умовах ризиків (активність, цілеспрямованість, винахідливість, позитивне мислення, емоційна стійкість, самостійність у прийнятті рішень і відповідальність за них, самоконтроль, витримка, рішучість, емпатія, підтримка, прийняття, толерантність, усвідомлення значення професії, вміння працювати в команді, гнучкість і креативність мислення, здатність до генерації нових ідей, педагогічний такт, педагогічна техніка, адекватна самооцінка, прагнення до педагогічного самовдосконалення і саморозвитку, самоконтроль, наполегливість, конструктивний вплив на особистість учня, педагогічна вимогливість, енергійність, впевненість, організаторські здібності тощо); здатність до аналізу та самоаналізу професійної діяльності щодо організації безпекоорієнтованого освітнього процесу в умовах ризиків, в процесі чого здійснюється свідомо оцінка та контроль результатів педагогічної діяльності, аналіз нестандартних педагогічних ситуацій.

Відповідно до описаних показників сформованості готовності майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього процесу в умовах ризиків нами визначено рівні – високий, середній низький, які дозволять якісно оцінити наявний стан професійної готовності за кожним критерієм та визначити чітку, достатню або відсутню вираженість зазначених показників.

Висновки. Таким чином, в ході дослідження визначено категоріальну сутність готовності майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків та обґрунтовано критерії, показники та рівні її сформованості у майбутніх учителів початкової школи до зазначеної діяльності. Перспективами подальшого дослідження виступає моделювання концепції та визначення на основі методологічних підходів концептуальних засад професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків.

Література

1. Бойчук Ю. Д. Еколого-валеологічна культура майбутнього вчителя: теоретико-методичні аспекти : монографія. Суми : Унів. кн., 2008. 329 с.
2. Бойчук Ю. Д., Науменко Н. В. Підготовка майбутніх учителів до формування духовного здоров'я молодших школярів: теоретико-методичні аспекти : монографія. Харків : Мезіна В. В., 2018. 128 с.
3. Зобенко Н. До питання професійної готовності майбутніх учителів початкових класів до роботи в умовах інклюзивної освіти. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер.: Педагогіка. Соціальна робота.* 2022. Вип. 1 (50). С. 100.
4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження Каб. Міністрів України від 14 груд. 2016 р. № 988-р. Інститут модернізації змісту освіти. URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/nush/>
5. Островська Г. О. Формування професійної готовності майбутніх учителів зарубіжної літератури до вивчення біографії письменників у загальноосвітній школі : дис. ... д-ра пед. наук. : 13.00.02 – теорія та методика навчання / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2019. С. 46–47.
6. Петриченко Л. О. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до інноваційної діяльності в позааудиторній роботі : дис... канд. пед. наук : спец. 13.00.04. Харків, 2007. 240 с.
7. Про освіту : Закон України від 5 верес. 2017 р. № 2145-VIII (зі змінами, внесеними згідно з Законом № 3492-IX від 21 листоп. 2023 р.). URL: <https://osvita.ua/legislation/law/2231/>
8. Про освіту : проект Закону України від 04.04.2016 №3491-д. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH2OZ7LI?an=4>
9. Словник-довідник з професійної педагогіки / за ред. А. В. Семенової. Одеса : Пальміра, 2006. С. 49.
10. Таймасов Ю. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх фахівців служби цивільного захисту до самозбереження у професійній діяльності : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика проф. освіти / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2020. С. 93.
11. Триндюк В. А. Формування готовності до академічної мобільності у студентів вищого технічного навчального закладу : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів, 2017. С. 75–76.

References

1. Boichuk, Yu. & Naumenko, N. (2018). *Pidhotovka maibutnix uchyteliv do formuvannya dukhovnoho zdorovia molodshykh shkolariv: teoretyko-metodychni aspekty*. [Preparing Future Teachers to Form the Spiritual Health of Younger Students: Theoretical and Methodological Aspects]: monohrafiia. Kharkiv: Mezina V. V. 128 s. [in Ukrainian].
2. Boichuk, Yu. (2008). *Ekoloho-valeolohichna kultura maibutnoho vchytelia: teoretyko-metodychni aspekty*. [Ecological and valedological culture of the future teacher: theoretical and methodological aspects]. Sums: Univ. kn. 329 s. [in Ukrainian].
3. Zobenko, N. (2022). *Do pytannia profesinnoi hotovnosti maibutnix uchyteliv pochatkovykh klasiv do roboty v umovakh inkluzyvnoi osvity* [On the issue of professional readiness of future primary school teachers to work in inclusive education]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Ser.: Pedagogika. Sotsialna robota.* V. 1 (50). S. 100 [in Ukrainian].
4. *Kontseptsiiia realizatsii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannya zahalnoi serednoi osvity «Nova ukrainska shkola» na period do 2029 roku.* [Concept for the implementation

of state policy in the field of reforming general secondary education «New Ukrainian School» for the period up to 2029]: rozporiadzhennia Kab. Ministriv Ukrainy vid 14 hrud. 2016 r. № 988-r. Instytut modernizatsii zmistu osvity. Retrieved from: <https://imzo.gov.ua/osvita/nush/> [in Ukrainian].

5. Ostrovska, H. (2019). Formuvannia profesiinoi hotovnosti maibutnikh uchyteliv zarubizhnoi literatury do vyvchennia biohrafii pysmennykiv u zahalnoosvitnii shkoli. [Formation of Future Foreign Literature Teachers' Professional Readiness to Study Writers' Biographies in Secondary School]: doctoral thesis. Drahomanov National Pedagogical University. Kyiv. S. 46–47 [in Ukrainian].

6. Petrychenko L. (2007). Pidhotovka maibutnoho vchytelia pochatkovoї shkoly do innovatsiinoi diialnosti v pozaaudytorinii roboti. [Preparing a future primary school teacher for innovative activities in extracurricular work]: candidate's thesis. Kharkiv. 240 s. [in Ukrainian].

7. Proosvitu. [About education]: proosvitu Zakonu Ukrainy vid 5 veres. 2017 r. № 2145-VIII (zi zminamy, vnesenymy zghidno z Zakonom № 3492-IXh vid 21 lystop. 2023 r.). Retrieved from: <https://osvita.ua/legislation/law/2231/> [in Ukrainian].

8. Pro osvitu. [About education]: proekt Zakonu Ukrainy vid 04.04.2016 № 3491-d. Retrieved from: <https://ips.ligazakon.net/document/JH2OZ7L1?an=4> [in Ukrainian].

9. Semenova A. (Ed.). (2006). Slovyk-dovidnyk z profesiinoi pedahohiky. [Dictionary and reference book on professional pedagogy]. Odesa: Palmira. S. 49 [in Ukrainian].

10. Taimasov Yu. (2020). Teoretychni i metodychni zasady pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv sluzhby tsyvilnoho zakhystu do samozberezhenntia u profesiinii diialnosti. [Theoretical and methodological bases of training future specialists of the civil protection service for self-preservation in professional activity]: doctoral thesis. H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University. Kharkiv. 522 s. [in Ukrainian].

11. Tryndiuk V. (2017). Formuvannia hotovnosti do akademichnoi mobilnosti u studentiv vyshchoho tekhnichnoho navchalnoho zakladu. [Formation of readiness for academic mobility among students of a higher technical educational institution]: candidate's thesis. Lviv Polytechnic National University. S. 75–76 [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена проблемі формування готовності майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків. Метою статті було висвітлення та обґрунтування критеріїв, показників та рівнів готовності майбутніх учителів початкової школи до зазначеного виду професійної діяльності. Для реалізації поставленої мети було проаналізовано нормативно-правові документи, що визначають мету і завдання освіти на сучасному етапі розвитку суспільства та початкової освіти в контексті її реформування на засадах Нової української школи; психолого-педагогічну літературу з проблематики професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків та її співвідношення з готовністю до зазначеної діяльності. Визначено, що готовність майбутніх учителів до педагогічної діяльності є результатом професійної підготовки та запорукою формування професійної компетентності майбутніх учителів. Наголошено на тому, що готовність майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків являє собою складне інтегративне утворення особистості, що включає в себе особистісну, психологічну, здоров'язбережувальну, теоретичну, практичну готовність

та складається з мотиваційно-ціннісного, когнітивно-комунікаційного, операційно-діяльнісного і особистісно-рефлексивного компонентів, що характеризуються мотивами та переконаннями до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків, психолого-педагогічними, методичними знаннями та вміннями, особистісно-професійними властивостями, що спрямовані на формування безпечних, комфортних та здорових умов освітнього середовища, яке забезпечує оволодіння учнями компетентностями, необхідними для життя, формування культури безпечної та здорової поведінки. Схарактеризовано критерії, показники та рівні готовності майбутніх учителів початкової школи до організації безпекоорієнтованого освітнього середовища в умовах ризиків; узагальнення і систематизація результатів аналізу, синтезу; формулювання висновків.

Ключові слова: початкова освіта, вчитель початкової школи, професійна підготовка, готовність до педагогічної діяльності, критерії, показники, рівні готовності.